

Helsinki 27.4.2021

Arvoisat luokkaliittojen puheenjohtajat,

kiitoksia palautteestanne.

FinRating uudistuksen 'pää-arkkitehtina' kerron ensin tässä taustaa nykytilanteelle.

Melkein seitsemän vuotta sitten minusta tuli silloisen LYS-toimikunnan puheenjohtaja. Tuolloin aloin perinpohjin selvittää eri veneiden ja venetyyppien tasoituslukujen määrittymistä LYS-säännössä.

LYS-sääntö oli ruotsalaista perua 1970-luvulta, jolloin se syrjäytti Scandicap-säännön. LYS-järjestelmä oli kuitenkin päässyt aikaa myöten pahasti vanhentumaan ja siksi ruotsalaiset korvasivat sen jo vuonna 2011 SRS-järjestelmällä (Svensk Respit System). Norjalaiset ovat myös hylänneet LYSin ja siirtyneet kansainväliseen mittasääntöön, ORChen, pohjautuvaan mittalukujärjestelmään, NOR Rating. Samaan ratkaisuun päätyivät viime vuonna virolaiset ja Suomessa yksirunkoisten kölivenneiden tasoitussääntöä SPV:n alaisuudessa hallinnoiva Avomeripurjehtijat ry (AMP). Tällä hetkellä Ruotsissa koetaan erittäin vahvaa painetta siirtyä myös samaan systeemin lähivuosina.

Alunperin LYS-järjestelmä oli tilastollinen. Ajan kuluessa siitä tuli perusveneisiin suhteutettu, subjektiivisesti arvioitu mittalukujärjestelmä, johon ei kuitenkaan enää tällä vuosituhannella ole huomioitu kilpailumenestystä. Sen sijaan FinRatingin pohjana oleva ORC-mittalukujärjestelmä on objektiivinen, perustuen yksityiskohtaisiin, tarkkoihin mittauksiin ja VPP-tietokoneohjelman laskelmiin veneen nopeuspotentialista. ORC-järjestelmässä miehistön taito ei pääse vaikuttamaan veneen tasoituslukuun.

Alkuperäisessä LYS-järjestelmässä veneillä oli tasoitusluku, jossa vertailuveneinä oli Lars-Olof Norlinin piirtämä Allegro 27 (ei siis yleisen käsityksen mukainen kansanvene). Sen oli luku 1,00 ja sen keskimääräisen kisavauhdin oletettiin olevan 4,55/4,70 solmua radasta riippuen. Ruotsin uudistettua SRS-järjestelmäänsä 2011, vertailuveneinä luvulla 1,000 on keskimäärin 5,5 solmun nopeudella purjehtiva vene. Norjalaisten NOR Ratingin ja ORCin vertailuveneiden vauhti on 6 solmua eli noin 1,3 kertaa LYS vertailuveneiden vauhti. Suomalaisissakin kilpailuissa on tällä vuosituhannella ollut selvästi näkyvissä venekoon kasvaminen ja keskivauhdin, sekä myös venekohtaisten nopeuserojen suureneminen.

Viisi vuotta sitten kävin läpi koko silloisen (ruotsalaisten peruja olevan) yli 700 veneen LYS-tilustaulukon. Vertasin sitä SPV:tä saamaani n. 11.000 rivin Excel-tilustaulukon suomalaista veneistä. Tämän vertailun perusteella silloisesta LYS-tilustaulukosta poistettiin noin 170 venetyyppiä. Sellaisia, joita ei Suomessa ollut koskaan ollutkaan. Taulukon jätettiin paljon sellaisia venetyyppejä, joilla arveltiin olevan mielenkiintoa, esim. saman valmistajan eri malleja (vaikkei niitä SPV:n purjenumerorekisterissä ollutkaan. Ja ilman purjenumeroahan ei voi kilpailla). Samalla kävi ilmi, että taulukon olisi voinut nostaa n. 170 venetyyppiä, veneitä, joita oli samanlaisia rekisterissä useita. Nämä olivat lähes poikkeuksetta kaikki uudempia malleja.

Syy, miksi näitä venetyyppejä ei nostettu taulukon oli hyvin selkeä. Valtaosasta veneitä ei ollut saatavissa luotettavia tietoja niiden mitoista saatikka ominaisuuksista.

LYS-toimikunta käytti tasoituslukuja todistus- tai taulukkoveneille määritellään käytännössä ainoana validina vertailuna ORC-tietokannasta löytyvien yksittäisten veneiden tietoja ja niiden tasoituslukuja.

Emme LYS-toimikunnassa pitäneet urheilullisesti suotavana sitä, että tietyissä kilpailuissa osajanottajat ilmoittautuivat LYS/ORC -luokkaan sen mukaan, mihin katsoivat veneensä 'mittaavan paremmin'. Lisäksi saamamme LYS-lukujen tarkistuspyynnöt kohdistuivat poikkeuksetta niihin veneisiin, joilla voitettiin yksittäisiä kisoja. Useimmiten nämä voittavat veneet olivat kokeneiden kipparien/miehistöjen purjehduskalustoa. Muutoinkin tarkistuspyynnöt olivat käytännössä aina subjektiivisia "naapurin vene menee aina kovempaa" -hengessä.

Edellä mainitut sekä monet muut asiat viittasivat siihen, että oli aika siirtyä tasoitusjärjestelmässä tälle vuosituhannelle myös Suomessa.

Pidin itse alusta lähtien selviönä, että emme missään nimessä tule lopettamaan taulukkoveneiden listausta. Se kun on ollut olennainen osa suomalaista tasoituspurjehdusta monen vuosikymmenen ajan. Norjassa ja Virossa siirtyminen ORC-pohjaiseen järjestelmään tapahtui siten, että kaikki kisaavat veneet hankkivat ensin itselleen yksilöllisen mittakirjan. Suomessa tasoituspurjehduksen alueellinen pirstaloituminen sekä kilpailevien taulukkoveneiden ja LYS-todistusveneiden välisen lukumäärän suhde vain vahvistivat päätöstä taulukon olemassaolon säilyttämisestä. Suomessakin suuntaus oli kuitenkin selkeä, todistusveneiden määrä lisääntyi taulukkoveneisiin nähden koko ajan.

Toteutimme muutoksen ensin usean vuoden ajan tuomalla FinLYS-sääntöä lähemmäksi ORC-sääntöä. Useana vuotena korjailimme selkeimpiä eroavaisuuksia tasoitusluvuissa (niin taulukko- kuin todistusveneissäkin) vastaamaan paremmin ORC-mitattujen veneiden arvoja (ORC:n tietokannassa on noin 96.000 mittakirjaa).

Ensimmäisenä selvästi ulospäin näkyvänä askeleena tarjosimme ORCi-mitatuille veneille mahdollisuuden käyttää niiden ORC Offshore Time-on-Time luvusta suoraan kertoimella johdettua FinLYS-todistusta vuonna 2018. Sama mahdollisuus tuli myös ORC Club –todistuksen omaaville veneille 2019. Tärkeänä tekijänä muutokselle oli myös Double-Handed –purjehduksen voimakas kasvu ja ORC:n mahdollistama erillinen DH-tasoitusluku.

2020 oli vihdoinkin tarkoitus muuttaa koko vanha FinLYS-järjestelmä todistus- ja taulukkoveneineen ORC-pohjaiseksi. ORC:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti tuli ORC:n tehdä tämä mittava muunnostyö veloituksetta. AMP toimitti joulukuun 2019 alussa koko hallussaan olleen LYS-tietokannan CSV-muodossa ORC:n Rating Officerille. Tarkoitus oli julkaista uusi FinRating-järjestelmä ja uudet luvut venenäyttelyn aikaan helmikuussa 2020.

Kun vuodenvaihteen jälkeen emme olleet saaneet vielä yhtään muunnettua todistusta tarkistettavaksi, aloimme toden teolla hoputtaa konversiosta vastaavia henkilöitä. Kävi ilmi, että heille tuotti monen veneen kohdalla vaikeuksia löytää oikeanlaista runkotiedostoa veneistä. Lisäksi LYS-tietokantaan oli vuosikymmenten aikana pesiytynyt todella paljon virheitä veneiden rikimitoissa, painoissa ym. ym. Olimme käytännössä päivittäin monta kertaa yhteydessä ORC:hen lähettäen valokuvia veneistä, täydentäen purje- ym. -mittoja jne.

Koska keväällä 2020 purjehduskauden lähestyessä oli konversio yhä kesken, päätimme ottaa edellisvuoden FinLYS –taulukon sellaisenaan käyttöön, muuttaen sen luvut yhdellä muunnoskertoimella FinRating-skaalaa vastaavaksi. Tuo muunnoskerroin haettiin huolella vertaamalla koko taulukkovenekantaa todistusveneisiin huomioiden samalla FinRating-säännön mahdollistamat maksimitat purjeissa, vapaa miehistöpaino jne. Tällä järjestelyllä saimme säilytettyä taulukkoveneet sellaisenaan, mutta menetimme samalla tarkkuudessa / oikeudenmukaisuudessa sekä jouduimme luopumaan esim. järvialueille mainosti sopivasta kolmiluku-tasoituksesta (Triple Number), joka huomioi paremmin erilaisten venetyyppien ominaisuuksia eri tuulenopeuksissa. Kolmiluku huomioi paremmin esim. raskasuppoamaisten

veneiden hitauden kevyellä tuulella. FinRating perusluku on monien eri tuulenopeuksien ja –suuntien painotettu keskiarvo (tarkempi kuvaus löytyy FinRating-säännöstä).

Viime vuonna tarjosimme FinRating-todistukset purjehtijoille ilmaiseksi. Todistuksia haettiin todella mainio määrä Koronaviruksen aiheuttamasta monien merkittävien purjehdustapahtumien (Hangon Regatta, Päijännepurjehdus ym.) peruuntumisesta huolimatta. Kasvu aiempaan FinLYS-todistuskantaan oli merkittävä. Kaikkiaan viime vuonna AMP myönsi 495 FinRating-todistusta ja huimat 111 DH-todistusta. Samaan aikaan muualla maailmassa myönnettyjen todistusten määrä laski Koronaepidemian takia romahdusmaisesti. Suomessa sen sijaan monissa viimevuotisissa kilpailuissa rikottiin osallistujaennätykset ja käytännössä kaikki kilpailunjärjestäjät olivat tyytyväisiä muutokseen.

Saimme toki palautetta suoraan purjehtijoilta, runsaastikin. FinRating-toimikunta sai viime vuonna yli 200 sähköpostia. Näistä vain muutama oli muutosta kritisoivia, valtaosassa kirjeenvaihdosta oli kysymyksiä koskien sääntöä, oman veneen mittoja ja luvun optimointiin liittyviä asioita. Yleisesti ottaen muutos otettiin jopa hämmästyttävän hyvin vastaan. Olimme varautuneet 'vanhojen jäärien muutosvastarintaan', jota siis ei kuitenkaan juurikaan ilmennyt.

TILANNE TÄLLÄ HETKELLÄ

Kuluvan kevättalven aikana FinRating-mittapäällikkö Sampsa Kärnä teki tilauksestamme suururakan tarkistaessaan taulukkoveneiden tiedot ja tehden niistä VPP-ohjelmassa venetyyppi-kohtaiset FinRating-mittakirjat. Nämä taulukkoveneiden mittakirjat sisältävät nyt myös ORC-säännön mahdollistamat eri tuloslaskentamahdollisuudet ja ne ovat objektiivisesti ja oikeudenmukaisemmin vertailukelpoiset niin toisiinsa kuin taulukkoveneisiinkin.

Siihen, että FinRating-tilaukko sisältää nyt huomattavasti vähemmän veneitä kuin aiemmin on vahvat perusteet. Jokainen FinRating aluepäällikkö kävi vanhan taulukkovenuettelon omalta osaltaan läpi. Tavoitteena oli pudottaa pois sellaiset venetyypit, joita ei viimeiseen viiteen vuoteen ole näkynyt FinLYS/FinRating-kilpailuissa. FinRating-aluepäälliköitä on 7 (itäinen ja läntinen Suomenlahti, Saaristomeri, Pohjanlahti, Saimaa, Päijänne ja Näsijärvi), he ovat kaikki alueensa venekannan hyvin tuntevia, kokeneita kilpailunjärjestäjiä.

Olemme varautuneet myös siihen, että taulukosta on tiputettu epähuomiossa pois myös sellaisia venetyyppejä, jotka yhä kilpailevat. Nostamme mielellämme tällaiset venetyypit (jos niille löytyy järkevät yhtenevät mitat ja niitä on useampia) taulukkoon. Yksittäisille aiemmin taulukossa olleille veneille teemme mittoja vastaan tämän vuoden todistuksen ilmaiseksi. Nämä asiat olemme päättäneet jo tammikuussa, valitettavasti AMP nettisivu-uudistuksen yhteydessä on muutamia asioita jäänyt uutukaisille sivuille kirjaamatta. Teemme ko. lisäyksen sinne välittömästi.

H-veneillä on ORC:ssä yksityyppiluokan status ja siksi sen FinRating-mittakirja on siis suoraan yhtenevä ORC:n sivuilta löytyvästä yksityyppiveneiden listauksesta.

<https://orc.org/index.asp?id=27>

Pohjoismainen kansanvene on FinRating-tilaukossa tänäkin vuonna, se tosin esiintyi virheellisesti nimellä 'Päijännefolkkari'. Asia on jo korjattu.

Taulukkoon on jo aiemmin pyydetty lisättäväksi 2,4 mR, se on sinne tekeillä.

Jo viime vuonna mittapäällikkömme Sampsa Kärnä on ollut yhteyksissä muutamiin muihin (myös allekirjoittaneisiin) luokkaliittoihin, saamatta kuitenkaan pyytämäänsä FinRating-mittakirjaa varten tarvittavia mittoja. ORC-yhteensopiva FinRating-mittakirja perustuu nykyään myös

taulukkoveneiden osalta siis vain ja ainoastaan annettuihin mittoihin. Tasoituslukujen määrittelyssä ei enää käytetä minkäänlaista subjektiivista arviota.

Osaan allekirjoittaneista luokkaliitoista Sampsa on ollut yhteydessä myös tänä vuonna. Pyydän ystävällisesti Teitä, arvoisat luokkaliittojen puheenjohtajat, varmistamaan että luokkasääntöjenne mukaiset mitat toimitetaan pikimmiten osoitteeseen sampsa.karna@gmail.com . Sampsa vastaa mielellään kaikkiin mittakirjoihin liittyviin tiedusteluihin samassa osoitteessa.

AMP Suomenlahti Ranking –sarjassa, joka vuodesta riippuen käsitti 40-25 merkittävintä Suomenlahdella ja Saaristomerellä kisattua LYS- ja FinRating –kisaa, ei tilastojemme mukaan osallistunut yhtään Star-, Louhi- tai 606-tyypin venettä. Sarjaan osallistui kuitenkin vuodesta riippuen n. 400 eri venettä.

On huomattava, että kaikkien teidän luokkaliittojenne venetyypeillä on erittäin aktiiviset ja tasokkaat yksityyppikisat ja omat suositut kilpailusarjanne.

–Ja hyvä niin!

Aktiiviset sarjanne ja kohtalaisen tiivis kilpailukalenteri ovat selvästi verottaneet yksityyppi-veneiden osallistumisia tasoituspurjehduksen puolelta. Kovin harvoin on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaikkapa mainitsemisenne iltakisoissa enää esiintynyt yksityyppiveneitä. Trendi oli selvästi nähtävissä jo kauan ennen FinRating-kauteen siirtymistä. Valtaosa yksityyppiveneilijöistä on ainakin minulle kertonut pitävänsä erityisesti siitä, että oman purjehduksen sujuvuutta on niin helppo mitata samanlaisella veneellä purjehtivaan ja siitä että ensimmäisenä maalissa oleva on voittaja. Näitä iloja ei meillä tasoituspurjehtijoilla juurikaan ole.

Emme missään nimessä halua häätää yksityyppiveneitä pois tasoituspurjehduksen parista.

Emme tässä yhteydessä kuitenkaan pidä asiallisena viittaustanne SPV:n visioon

”Koemme kilpailemisen iloa seuratasolla. Siksi kilpailijoiden määrä kasvaa”.

FinRating-kilpailijoiden määrä on kasvanut vs. vanha LYS-järjestelmä ja tyytyväisyys on suuri.

Käsi sydämelle, paljonko kasvua on ollut omissa luokkaliitoissanne...?

Vielä tiivistäen, tervetuloa vaan yksityyppiluokat edelleenkin kisaamaan FinRating-kilpailuihin!

Toimittakaa mittapäällikkö Sampsa Kärnälle FinRating-mittakirjan edellyttämät mitat:

<https://orc.org/index.asp?id=25>

Emme näe estettä tehdä luokkien veneille FinRating-taulukkoon listattavaa mittakirjaa, jos vain mitat saadaan. Pyytäisin kuitenkin Teitä samassa yhteydessä listaamaan LYS/FinRating-kilpailuja, joihin edustamienne luokkien veneitä on viimeisen viiden vuoden osallistunut. Teemme mielummin yksittäiselle veneelle räätälöidyn mittakirjan, mikäli osaanottajia ei ole kuin satunnaisesti ja harvoja. Moni luokkamääräysten alla purjehtiva vene kun käyttää mieluummin ORC/FinRatingin suomia vapauksia esim. purjeiden materiaalin ja koon suhteen. Aktiivisesti kisaavat venekunnat arvostavat myös tarkan miehistöpainon ilmoittamista.

Vastaan mielelläni kaikkiin asiaan liittyviin kysymyksiin.

Erittäin mielellään yhteistyössä kaikkien luokkaliittojen kanssa,

Heikki 'Hepo' Räisänen

Avomeripurjehtijat ry, puheenjohtaja

SPV Kilpapurjehdustoimikunta, varapuheenjohtaja

hepo@avomeripurjehtijat.org

puh. 0400-486 486